

Av. ALİ MURAT DOLU, LL.M.

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özel Hukuk Doktora Öğrencisi

**ANONİM ORTAKLIKTA
PAY SAHİBİNİN
BİLGİ ALMA VE
İNCELEME HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ VE KONUNUN TAKDİMİ	1

BİRİNCİ BÖLÜM BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ GENEL ESASLARI

1. TANIM ve KAVRAM KARGAŞASI	3
1.1. TANIM	3
1.2. KAVRAM KARGAŞASI	11
2. HAKKA DUYULAN İHTİYAÇ	16
2.1. ANONİM ŞİRKET İÇİ MENFAAT ÇATIŞMASINDA DENGE ARAYIŞI.....	16
2.2. MODERN ANONİM ŞİRKETLER HUKUKUNUN GEREKLERİ.....	18
3. HAKKIN TARİHSEL GELİŞİMİ	23
3.1. GENEL OLARAK.....	23
3.2. TTK M. 437/1'İN BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKINDAN AYRIŞMASI	24

3.3. 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU ÖNCESİ DÖNEMDEKİ DÜZENLEMELER.....	27
3.4. İSVİÇRE VE ALMAN HUKUKLARINDAKİ DÜZENLEMELER.....	29
3.5. 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU İLE GETİRİLEN YENİLİKLER.....	35
4. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ KAMUYU AYDINLATMA İLKESİ İLE İLİŞKİSİ	42
4.1. YÖNELDİKLERİ AMAÇ BAKIMINDAN	42
4.2. MUHATAP ÇEVRELERİ BAKIMINDAN	43
4.3. ANONİM ŞİRKETİN İNTERNET SİTESİ BAKIMINDAN	46
5. KANUNİ DÜZENLEME.....	48
5.1. DÜZENLEMENİN KENAR BAŞLIĞI.....	49
5.2. TTK M. 437/1 DÜZENLEMESİ.....	50
5.3. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER (TTK M. 437/2-6).....	52
6. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ.....	62
6.1. BİREYSEL HAK NİTELİĞİ.....	63
6.2. BAĞIMSIZ HAK NİTELİĞİ	66
6.3. VAZGEÇİLMEZ HAK NİTELİĞİ	68
6.4. MÜKTESEP HAK NİTELİĞİ.....	72
7. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ SÜJELERİ.....	75
7.1. GENEL OLARAK	75
7.2. HAK SAHİBİ	76
7.2.1. Pay Sahibinin Hak Kullanımı.....	76
7.2.1.1. Pay Sahipliği Kavramı	76
7.2.1.2. Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Sahibi Oluşu	78
7.2.1.3. Şirkete Karşı Hak Sahipliğinin Belirlenmesi.....	79
7.2.1.3.1. Kural.....	79

7.2.1.3.2. Bağlam Durumunda Hak Sahipliğinin Belirlenmesi.....	83
7.2.1.4. Pay Sahipliğinde Özel Durumlar	87
7.2.1.4.1. Oy Hakkından Yoksunluk Hali.....	87
7.2.1.4.2. Şirketin Kendi Paylarını İktisap Etmesi Hali... ..	90
7.2.1.4.3. Pay Sahibinin Aynı Zamanda Yönetim Kurulu Üyesi Olması Hali.....	90
7.2.2. İlmühaber Sahibinin Hak Kullanımı	94
7.2.3. Hakkın Temsilci Aracılığıyla Kullanılması	95
7.2.4. Pay Üzerinde Mülkiyet Dışındaki Hallerde Hak Kullanımı	101
7.2.4.1. İntifa Hakkı Tesis Edildiği Hallerde.....	101
7.2.4.1.1. İntifa Hakkı Sahibinin Hak Kullanımı.....	103
7.2.4.1.2. Pay Sahibinin Hak Kullanımı.....	105
7.2.4.2. Diğer Mülkiyet Dışı Hak Sahipliği Hallerinde.....	109
7.3. BİLGİ VERME YÜKÜMLÜSÜ	109
7.4. BİLGİ VERMEKLE GÖREVLİ OLAN ORGAN VE KİŞİLER	113
7.4.1. Yönetim Kurulu	113
7.4.2. Denetçi.....	117
7.4.3. Katılma Yükümlülüğü.....	121
7.4.4. Tasfiye Memuru.....	122
8. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ SINIRI	124
8.1. GENEL KURAL	124
8.2. HAKKIN SUBJEKTİF SINIRI	127
8.3. HAKKIN OBJEKTİF SINIRI	129
8.3.1. Şirket Sırrı	129
8.3.2. Sır Saklama Yükümlülüğü	134
8.3.2.1. Pay Sahibinin Sır Saklama Yükümlülüğü	135
8.3.2.2. Bilgi Verme Görevlisinin Sır Saklama Yükümlülüğü.....	140
8.3.3. Şirketin Korunması Gereken Diğer Menfaatleri.....	144

9. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKININ KULLANILMASINDA GEREKLİLİK KOŞULU	146
---	-----

İKİNCİ BÖLÜM
GENEL KURUL ÖNCESİ İNCELEMAYA
HAZIR BULUNDURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

10. GENEL OLARAK	153
11. ESASLARI.....	157
11.1. İNCELEMAYA HAZIR BULUNDURULACAK BELGELER.....	157
11.1.1. Finansal Tablolar Ve Konsolide Finansal Tablolar	157
11.1.2. Yıllık Faaliyet Raporu.....	160
11.1.3. Denetim Raporu.....	162
11.1.4. Kâr Dağıtım Önerisi	163
11.2. İNCELEMENİN SINIRI.....	164
11.3. YÜKÜMLÜLÜĞÜ YERİNE GETİRMEKLE GÖREVLİ ORGAN	166
11.4. İNCELEME YAPILMASI.....	167
11.4.1. İnceleme Yeri	167
11.4.2. İnceleme Zamanı.....	169

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GENEL KURULDA SORU SORMAK
SURETİYLE BİLGİ ALMA HAKKI

12. GENEL OLARAK	171
13. BİLGİ ALMANIN KONUSU.....	172
13.1. ŞİRKET İŞLERİ.....	174
13.2. BAĞLI ŞİRKETLE OLAN İLİŞKİLER.....	178
13.3. DENETİM FAALİYETLERİ	182

---

14. HAKKIN KULLANILMASINA İLİŞKİN ESASLAR	186
14.1. BİLGİ ALMA TALEBİ.....	187
14.2. BİLGİ VERİLMESİ.....	190

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM İNCELEME HAKKI

15. TANIM.....	195
16. İNCELEMENİN KONUSU	197
16.1. GENEL OLARAK.....	197
16.2. TİCARİ DEFTERLER.....	199
16.3. YAZIŞMALAR.....	201
16.4. PAY DEFTERİ.....	203
17. HAKKIN KULLANILMASINA İLİŞKİN ESASLAR.....	206
17.1. İNCELEME YAPMA TALEBİ.....	206
17.2. İNCELEME İZİNİ.....	209
17.3. İNCELEMeye UZMAN KİŞİLERİN KATILMASI.....	210
17.4. İNCELEMENİN KAPSAMI VE SURET ALMA	212

BEŞİNCİ BÖLÜM BİLGİ ALMA VE İNCELEME DAVASI

18. GENEL OLARAK	213
19. DAVANIN İSTEM VE KONUSU.....	215
19.1. İSTEMİN NİTELİĞİ.....	215
19.2. İSTEMİN AÇIK VE NET OLARAK ORTAYA KONULMASI	217
20. DAVANIN USULÜNE İLİŞKİN ESASLAR.....	218
20.1. DAVA ŞARTLARI.....	218
20.2. HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE VE BASİT YARGILAMA USULÜ.....	219

20.3. İSPAT YÜKÜ	220
20.4. MAHKEME KARARI VE KARARIN KESİNLİĞİ.....	221

ALTINCI BÖLÜM
PAY SAHİBİNİN BİLGİ ALMA VE İNCELEME
HAKKI İLE BENZER KURUMLARIN
KARŞILAŞTIRILMASI

21. YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI.....	223
22. DENETÇİYE İBRAZ YÜKÜMÜ VE BİLGİ ALMA HAKKI	228
23. ÖZEL DENETİM İSTEME HAKKI.....	231
SONUÇ	235
KAYNAKÇA	241